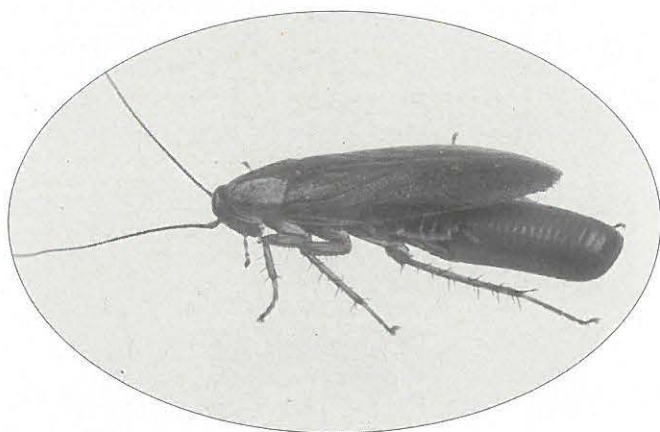

Duitse kakkerlakken - hoe kon het probleem escaleren?

Grootste probleem van duitse kakkerlakken is hun tempo van vermenigvuldiging en hun verspreiding. Proeven met monsters uit de Zeister flat in het laboratorium van KAD Wageningen wezen een vermenigvuldigingsfactor van 20 (!) uit in 5 weken.

VERSPREIDING

Overbevolking in verhouding tot water/voedsel is reden voor de kakkerlak om zich te verspreiden. De richting waarin ze zich verspreiden is -in onze ogen- niet altijd even logisch. J.T. de Jonge: "Trial en error" is waarschijnlijk de beste typering. Dat ze zich in de Zeister flat primair in verticale richting bewegen is het directe gevolg van de bouwkundige constructie tussen de woningen (C.V.-buizen en ventilatiekanalen)

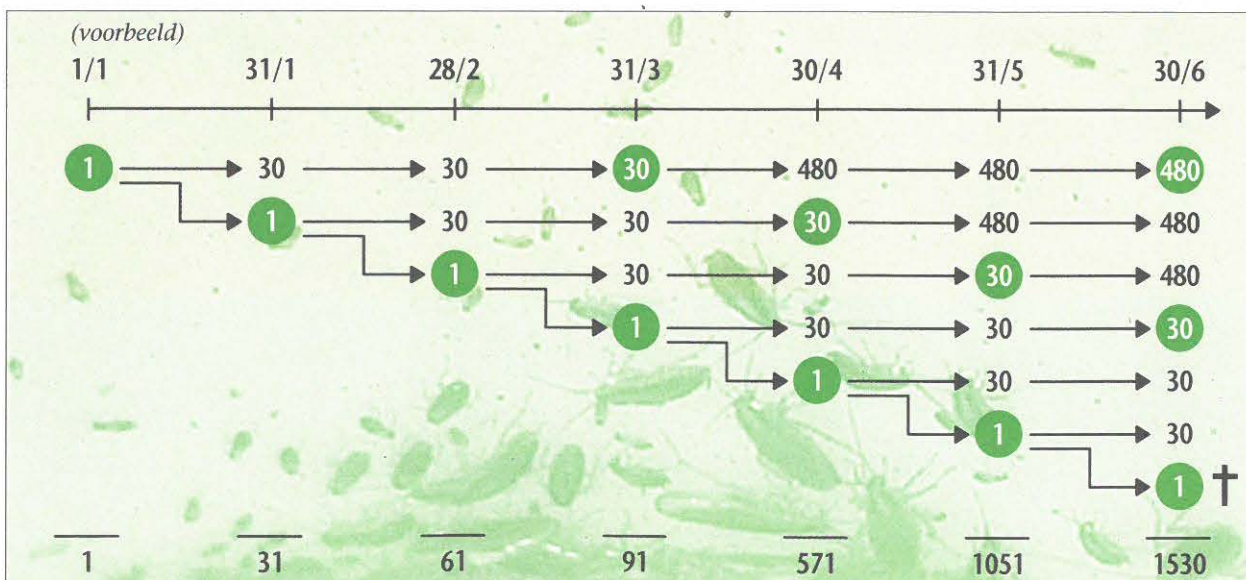
len) en het feit dat warme lucht stijgt." Temperatuur, de aanwezigheid van schuilplaatsen en ook de luchtvochtigheid spelen een rol bij de vestiging. Van seizoensinvloeden is binnenshuis niet of nauwelijks sprake. Normaal gesproken blijft een popu-

latie binnen een aaneengesloten bebouwing; slechts door mee te liften (koffers, wasgoed, tweedehandsgoederen, kartonnen dozen) en verhuizingen vindt verspreiding extern plaats.

WAT WETEN WE OVER DE KAKKERLAK ZELF

De duitse kakkerlak (*Blattella germanica* L) is de meest voorkomende soort kakkerlak in Nederland. Het is een tropische soort die niet uit Duitsland komt. Het dier dankt zijn naam aan Linnaeus die het insect in Duitsland heeft gevangen en toen voor het eerst beschreven heeft. Een volwassen duitse kakkerlak is 1,1 tot 1,5 cm lang en gevleugeld. Ze vliegen alleen bij een zeer hoge luchttemperatuur. De kleur is strogeel tot lichtbruin met twee zwarte lengtestrepen op het borstschild. De mannetjes zijn slanker dan de vrouwtjes.

Het wijfje draagt haar eieren bij zich in een eipakket (oötheca), dat ca. 30 stuks bevat. Zij draagt dat, afhankelijk van de luchttemperatuur, ongeveer 2 tot 5 weken aan het achterlijf met zich mee. Vlak voordat ze uitkomen worden de eipakketten op willekeurige plaatsen afgezet. Binnen een halfjaar en onder gunstige omstandigheden (ca. 25°C), brengt een vrouwtje zo'n 200 nakomelingen voort, waarvan de jonge vrouwtjes alweer na 2 maanden in staat zijn zelf eipakketten voort te brengen. ▶▶▶ pag. 14

NACHTDIER

Veel kakkerlakkensoorten zijn lichtschuw; zo ook de duitse kakkerlak. Overdag houden zij zich schuil op donkere, warme en vochtige plaatsen. 's Nachts gaan de kakkerlakken op strooptocht. Duitse kakkerlakken prefereren een temperatuur tussen 25 en 32° C en een relatieve luchtvochtigheid van 70% of hoger. Zij zijn gevoelig voor kou; een temperatuur van -4° C gedurende ca. 12 uur, is doorgaans fataal. Aan tocht hebben ze een hekel.

SOCIAAL

Waar één kakkerlak is, zijn er meer. Dat mag gevoeglijk worden aangenomen want duitse kakkerlakken hebben behoefte aan elkaars gezelschap. Ze eten vrijwel alles, bij voorkeur vochtige en verse voedingswaren. Ook hun dode soortgenoten staan op het menu. Duitse kakkerlakken hebben maar heel weinig voedsel nodig en kunnen het lange tijd zonder voedsel uithouden. Met één vetspetter kunnen enkele tientallen duitse kakkerlakken een paar weken vooruit! Zonder vocht kunnen ze maar kortstondig; de ruimte waarin ze verkeren moet een hoge luchtvochtigheid hebben, willen ze overleven. Hun geurvermogen is vele malen sterker ontwikkeld dan hun ogen. Ze hebben een feilloos instinct om voedsel op te sporen.

SCHUILPLAATSEN

De duitse kakkerlak prefereert een donkere, warme, relatief vochtige omgeving. In woningen worden ze in verreweg de meeste gevallen aangetroffen rondom de koelkastmotor, rond de boiler of gasgeiser en dichtbij vochtige vaatdoekjes. Ook zijn ze regelmatig te vinden achter de wasmachine, vaatwasmachine, het koffiezetapparaat, bij een tropisch aquarium en in aanrechtkastjes. Ook lijken ze een voorliefde te hebben voor TV, video en computer in de buurt van de standby-knop (warmtebron).

Kakkerlakken leven al jaren in ons land. Toch is het geen inheems insect. Met de toegenomen import van exotische voedingsmiddelen en meubelen komen ze binnen via o.a. vliegvelden en containerschepen. Ze komen niet alleen voor in woningen, maar leveren ook gevaar op in bakkerijen, (zorg-)instellingen en horeca. Ook winkels met flinke (sub-)tropische voedselvoorraden vormen een extra risicofactor. De kakkerlakken komen ook de woning in via mutaties van de bewoners zelf, tweedehandsspullen (videorecorder, koelkast) en levensmiddelen. Onvoldoende hygiëne en warm stoken bevorderen de vermeerdering van kakkerlakken. Duitse kakkerlakken kunnen onder gunstige omstandigheden in elke woning voorkomen. Afhankelijk van de verspreidingsmogelijkheden (woningblokken, flats) kan dat uitgroeien tot een ware plaag. ■

